

Lze zavírat oči před koupáním v řekách?

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

UrbanBlueHealth

Petr Pumann, Dana Baudišová, Lenka Mayerová,
Hana Jeligová, Martina Myšáková, Tereza Pouzarová,
Renáta Vojtěchová, Kateřina Gančarčíková

Státní zdravotní ústav

Konzultační den CZŽP

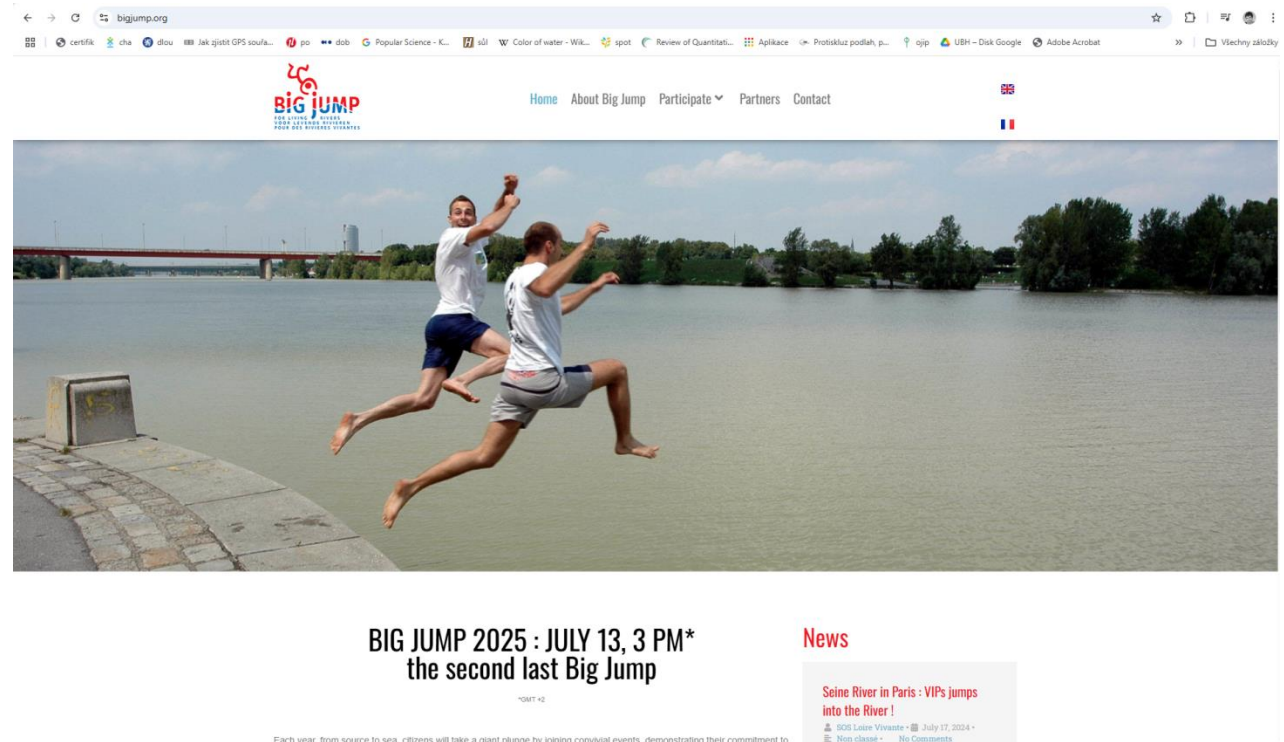
Praha, 21. 5. 2025

Víte co se slaví druhou červencovou nedělí?

Big Jump neboli Evropský den koupání v řekách vyhláší pravidelně Sít evropských řek (European Rivers Network) se sídlem ve Francii, vždy druhou červencovou nedělí. Big Jump byl poprvé vyhlášen v roce 2005 a navazuje na Mezinárodní den koupání v Labi, pořádaný každoročně od roku 1997 německou organizací Deutsche Umwelthilfe.

<https://www.ekokalendar.cz/RiverSwimmingDay>

<https://bigjump.org/>

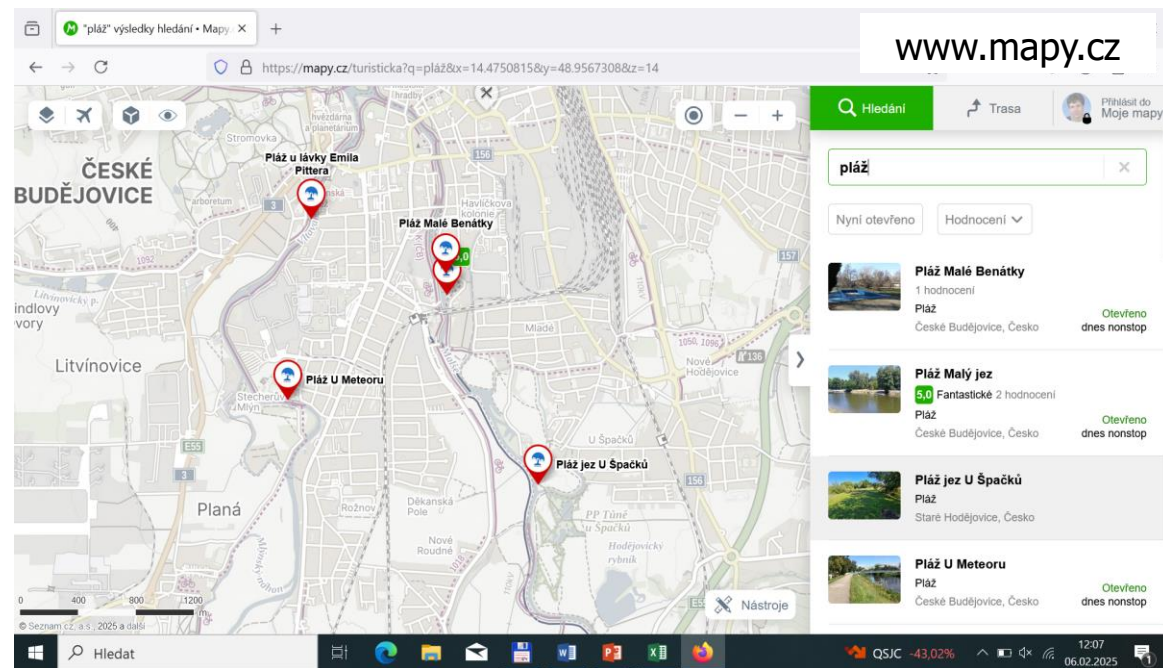
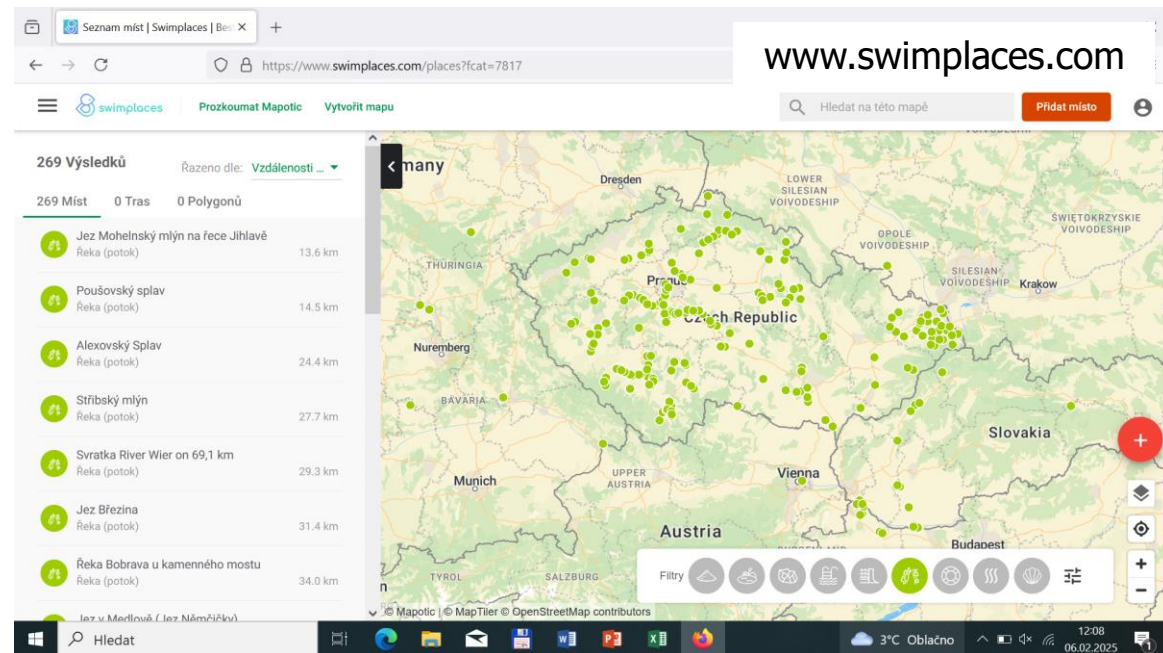
Proč se zabýváme koupáním v řekách a proč zrovna nyní

- V ČR cca 280 sledovaných přírodních koupacích vod, žádná z nich není na tekoucím úseku řeky
 - Poslední vyřazen Vojníkov na Otavě nad Orlíkem (po sezóně 2015)
- Lidé se alespoň někde v tekoucích úsecích řek koupou
- S Danou Baudišovou jsme koupání v řekách měli již cca 15 let jako jedno z témat, které bychom měli do budoucna zkoumat a řešit
- Od roku 2024 řešíme mezinárodní projekt UrbanBlueHealth zaměřený na koupání ve městech (řeky jsou důležitou součástí městského prostředí)
- Olympiáda v Paříži

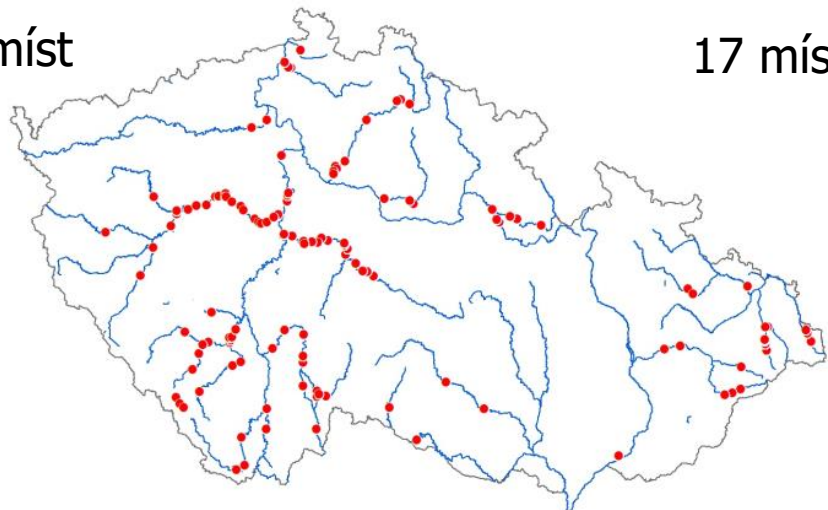

Kde se u nás lidé v řekách koupou?

- minulost
 - stav ke konci 80. let 20. století: průvodce Koupání v ČSR (A-Z na cesty)
 - další průvodce z roku 2000: 1234 možností koupání v ČR
 - nedostatečně propracovaný
 - chyby
- současnost
 - www.mapy.cz
 - podle klíčového slova „pláž“
 - koupání v rámci kempů nepodchyceno
 - www.swimplaces.com
 - uživatelský portál
 - duplicity
 - i místa s velmi malou návštěvností

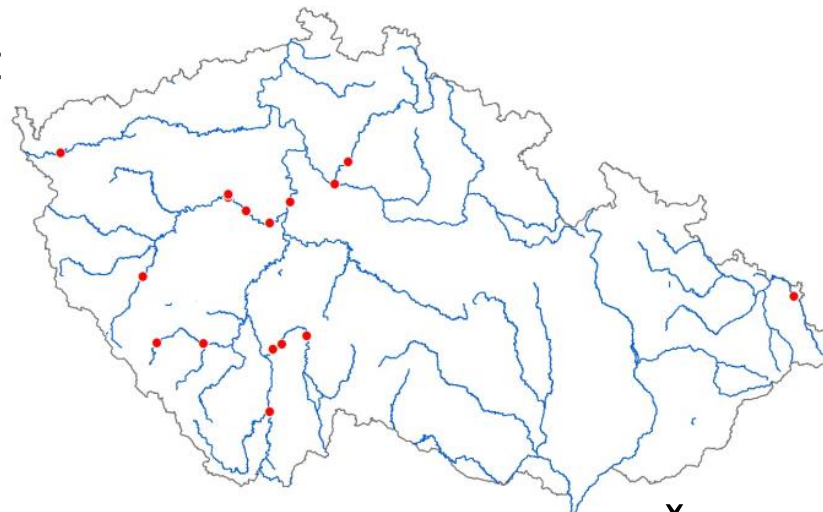

128 míst

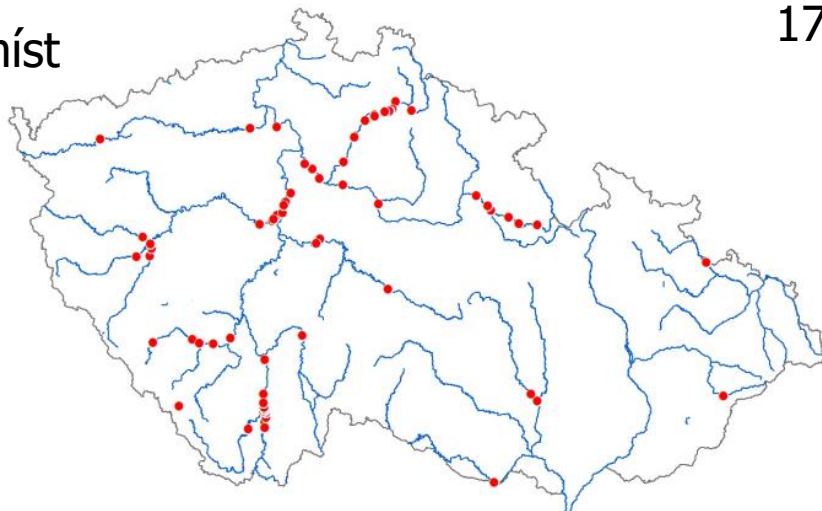
A-Z na cesty (1988)

17 míst

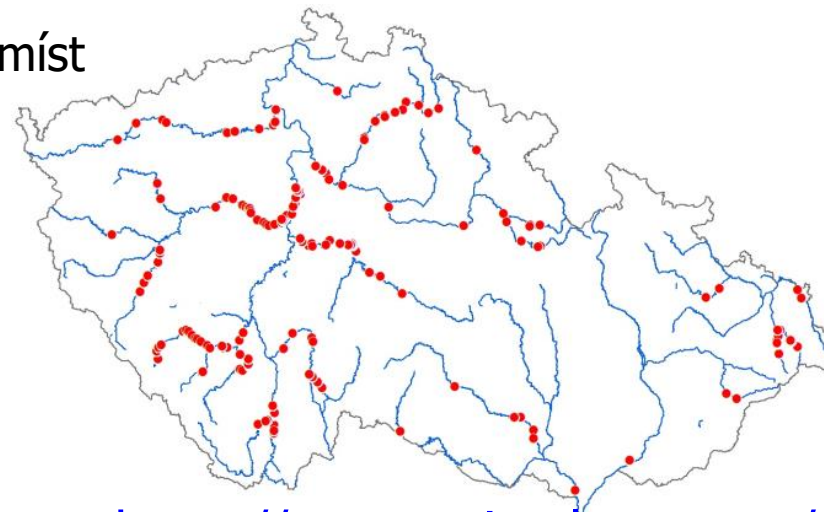
1234 možností koupání v ČR (2000)

66 míst

www.mapy.cz
(2024)

174 míst

<https://www.swimplaces.com/>
(2024)

Jen koupání a jen v koupací sezóně nebo šířeji?

- Koupání = hry ve vodě a plavání
- Vodácká turistika?
- Kanoistika na divoké vodě?
- Otužilci - celoročně

Loňské případy z dotazníku nemoci z koupání z řek

1. Pohlaví: žena, **2. Věk:** 24
4. Místo koupání: Vltava - mezi Kemp Branná a kemp Nové Spolí
5. Datum koupání: 16.8.2024
6. Počet koupajících se osob v daném místě a dni: 11 - 50
7. Přibližná délka pobytu ve vodě (za den): 3 hodiny
8. Typ vodní aktivity: Brouzdání ve vodě, Plavání s ponorem hlavy + potápění; upřesněte: **Sjíždění vody na lodích**
9. Napili jste se při koupání vody? ano
10. Doba, za jak dlouho od kontaktu s vodou se objevily první příznaky onemocnění: V noci z 16. na 17.8.2024
11. Projevy onemocnění (prosíme o podrobnější popis): Křeče v břiše, bolest žaludku, zvracení několikrát za sebou v rámci x hodin, průjem, dehydratace
12. Délka trvání onemocnění: V rámci hodin, maximálně 1 den
13. Navštívil(a) jste kvůli tomuto onemocnění lékaře? ano
pokud ano, za jak dlouho po objevení příznaků: Ihned po neustálém 3 hodinovém zvracení; **pokud ano, jaká byla diagnóza?** 100% žádná, nejspíše prý střevní viróza
14. Byla nutná léčba? Ano; **15. Byla nutná hospitalizace?** ano
16. Víte ještě o jiném případě, výskytu zdravotních problémů z téže vody? Prosíme, uveďte: Ano u dalších 5 dospělých a 1 dítěte stejné problémy v rozmezí pár hodin po prvním příznaku u první osoby
17. Zde můžete uvést jakékoli další informace: Zápach z vody- rybina Aj., po okrajích tvořena špinavá pěna, spoustu odpadků ;

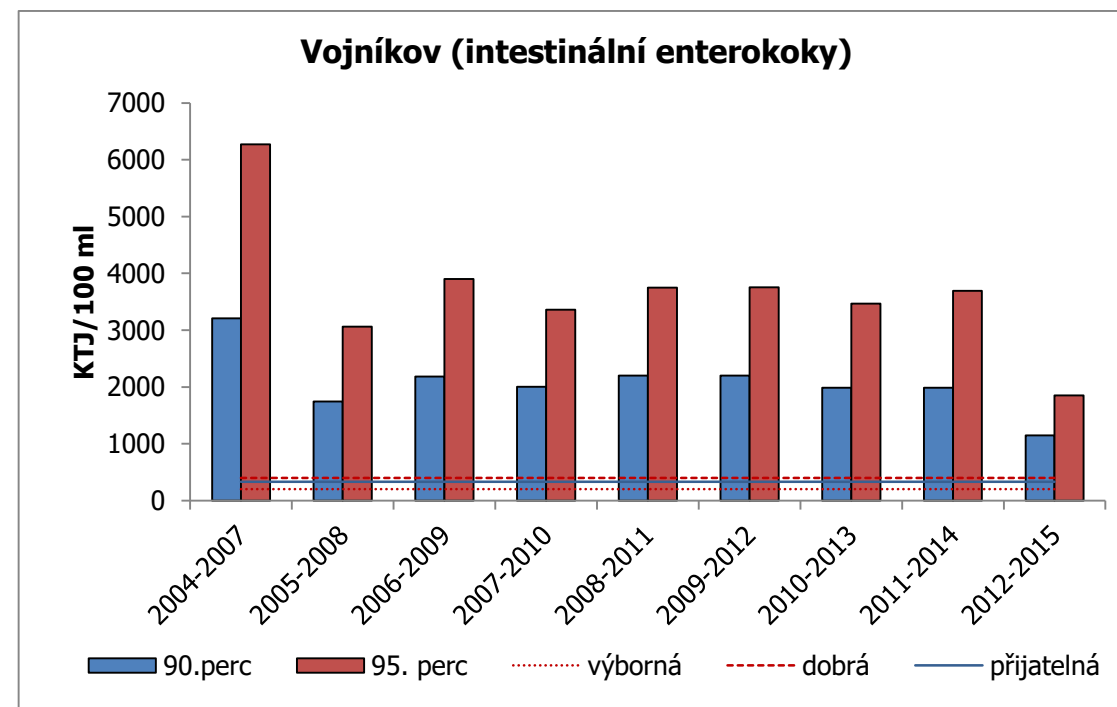
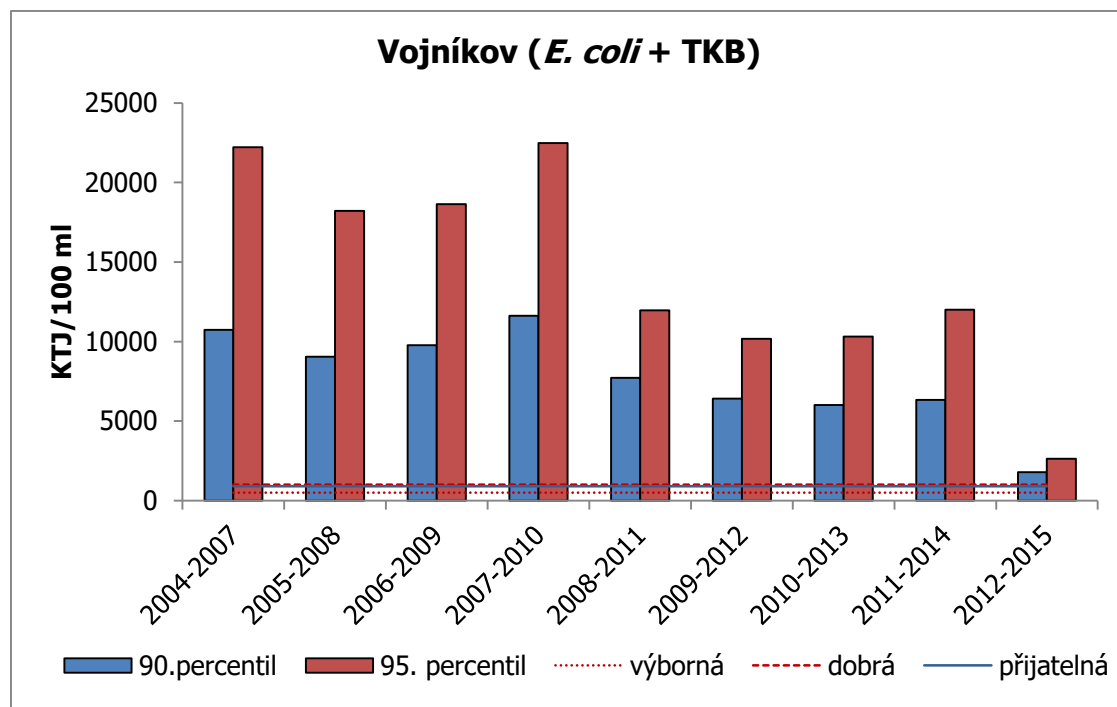
1. Pohlaví: muž; **2. Věk:** 31
4. Místo koupání: Vodácké centrum České Budějovice - Areál Lídy Polesné
5. Datum koupání: 3.-4.8.2024
6. Počet koupajících se osob v daném místě a dni: 51 - 100
7. Přibližná délka pobytu ve vodě (za den): 5 hodin
8. Typ vodní aktivity: (můžete zaškrtnout i více možností) Vodní sporty (např. kanoistika, jízda na vodních lyžích nebo vodním skútru apod.); **upřesněte:** kanoistika na divoké vodě
9. Napili jste se při koupání vody? ne
10. Doba (v hodinách či dnech), za jak dlouho od kontaktu s vodou se objevily první příznaky onemocnění: 1 den
11. Projevy onemocnění (prosíme o podrobnější popis): silný průjem, opakované zvracení, horečka 38
12. Délka trvání onemocnění: 1 den
13. Navštívil(a) jste kvůli tomuto onemocnění lékaře? ne
14. Byla nutná léčba? ano
15. Byla nutná hospitalizace? ne
16. Víte ještě o jiném případě, výskytu zdravotních problémů z téže vody? Prosíme, uveďte: dalších cca 8 lidí z naší skupiny, podle novin mnoho dalších vodáků
17. Zde můžete uvést jakékoli další informace, které považujete v této souvislosti za důležité: Do areálu divoké vody jezdíme víc než 10 let pravidelně a zdravotní problémy jsou vždy ojedinělé. Takto hromadný výskyt zažívacích potíží se vyskytl poprvé

Zdravotní rizika při koupání v řekách

- utonutí, úrazy
- rizika infekčních onemocnění obvykle mnohem vyšší než v nádržích
- sinice a cercáriová dermatitida jsou obvykle mnohem menší problém

Fekální znečištění na poslední naší lokalitě Vojníkov (2004 – 2015)

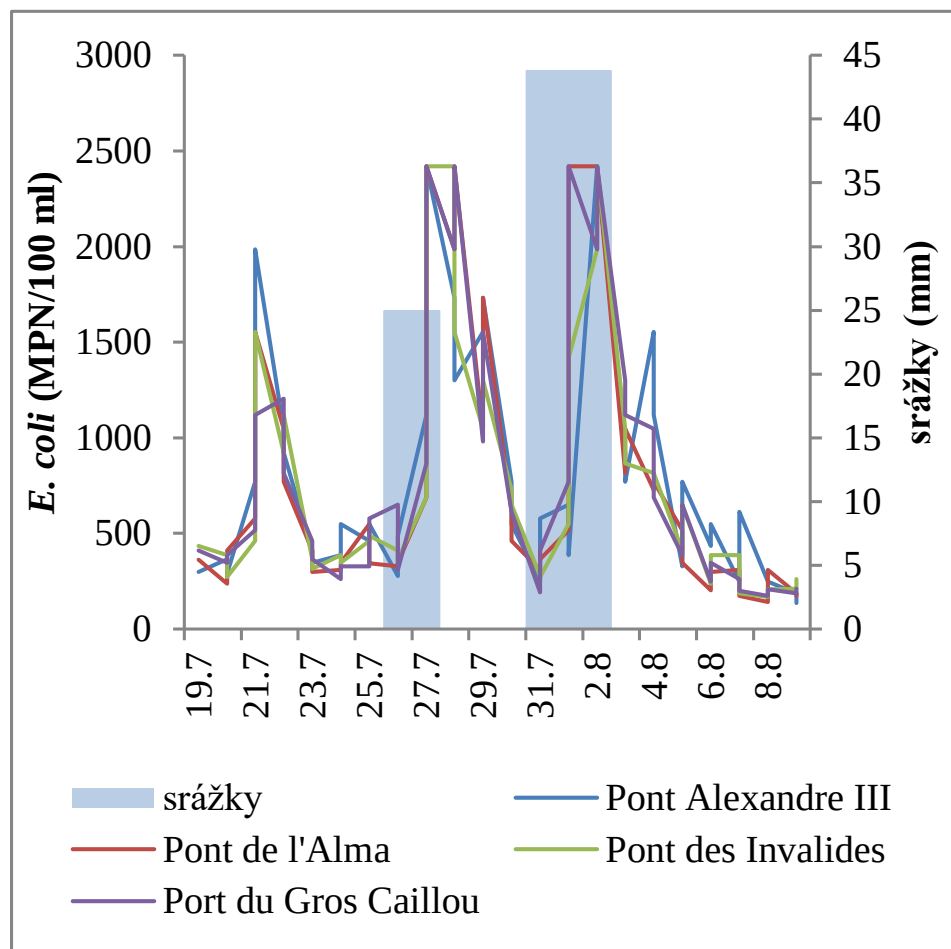
Kvalita vody v Ostravici (KHS MS kraje - 2013)

Datum	hod		teplota vody °C	teplota vzduchu °C	průtok m3/s	počet koupajících se	E coli KTJ/100 ml	intestinální E KTJ/100 ml
8.8.2013	8:00	čt	24,3	24,2	3,47	0	1800	610
8.8.2013	10:00		24,7	33,2	3,47	5	1760	400
8.8.2013	12:00		25,4	33,7	3,47	12	1360	310
8.8.2013	14:00		27,3	37,6	3,28	31	1200	300
8.8.2013	16:00		28,6	37,7	3,28	70	810	260
14.8.2013	8:00	st	19,6	16	3,85	0	2200	520
14.8.2013	10:00		20,2	18,8	3,85	0	1560	480
14.8.2013	12:00		20,1	19,2	3,66	2	1400	440
14.8.2013	14:00		22,3	21,3		1	1820	500
14.8.2013	16:00		22,7	22,3		8	660	280
19.8.2013	8:00	po	21,5	20,4	3,11	2	1340	820
19.8.2013	10:00		22	27	2,93	0	1320	800
19.8.2013	12:00		23	31,3	3,11	1	980	440
19.8.2013	14:00		24,5	34	2,93	0	1020	720
19.8.2013	16:00		25,5	32,2	2,93	0	520	580

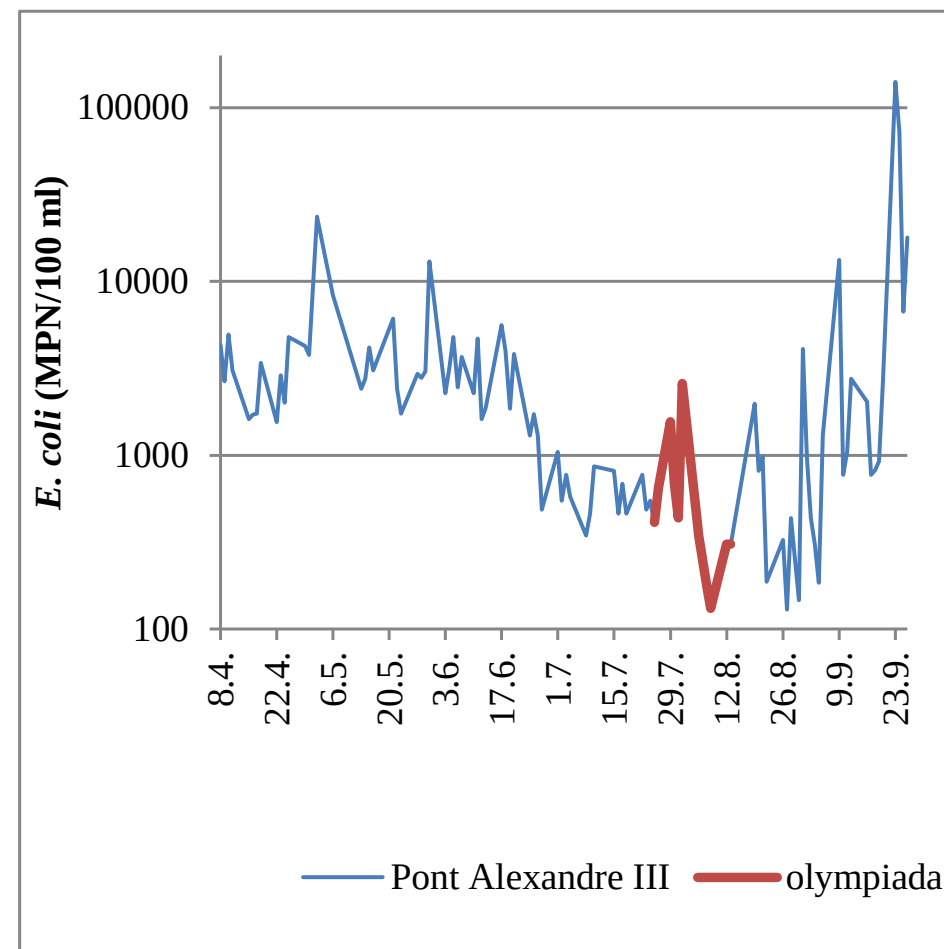
Převzato z prezentace Mikrobiologická stabilita vody pro koupání ve vodním toku
(11. celostátní pracovní setkání oboru HOK
k problematice vod, 6.- 8.11.2013, Karlova Studánka)
Radim Mudra, Maria Fiedorová

Seine v Paříži v roce 2024

<https://press.paris2024.org/news/press-release-assessment-of-events-in-the-seine-and-publication-of-data-on-water-quality-in-the-seine-f8c2b-7578a.html>

<https://fluidion.com/references/open-data-initiative/2024-seine-water-quality>

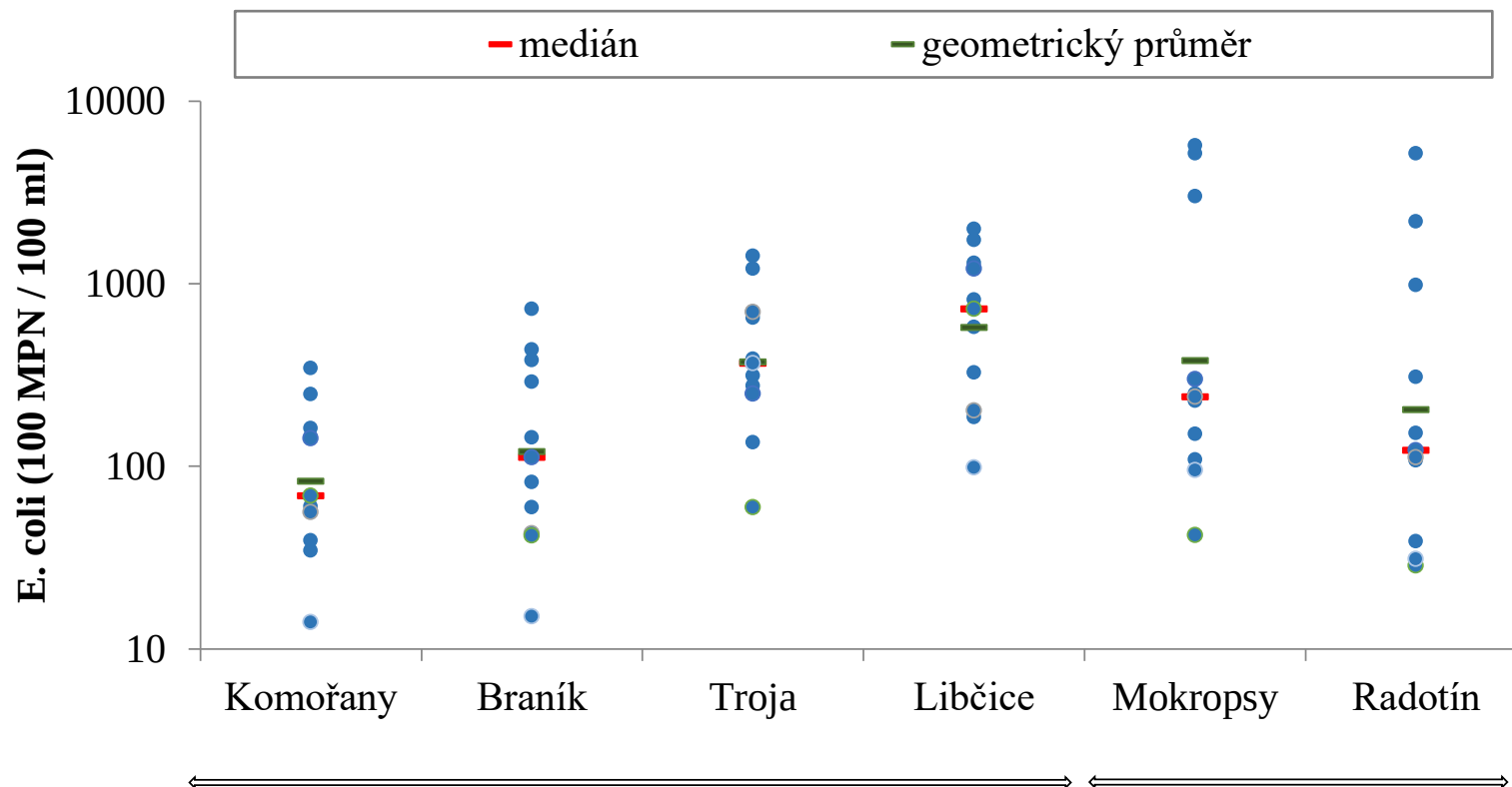
Kvalita vody v Seině v Paříži hodnocená podle směrnice 2006/7/ES

řeka	místo odběru	období	N	E. coli (KTJ(MPN)/100 ml)		klasifikace	zdroj
				95. perc.*	90. perc.**		
Seina	Pont Alexandre III	19. 7. - 9. 8. 2024	43	2108	1605	nevyhovující	[X]
	Pont de l'Alma		43	2097	1558	nevyhovující	
	Pont des Invalides		43	1922	1467	nevyhovující	
	Port du Gros Caillou		43	2166	1619	nevyhovující	
	Pont Alexandre III	8. 4. - 26. 9. 2024	97	12589	7888	nevyhovující	[Y]
	Pont Alexandre III	22. 7. - 13. 8. 2024	13	1810	1366	nevyhovující	

X - <https://press.paris2024.org/news/press-release-assessment-of-events-in-the-seine-and-publication-of-data-on-water-quality-in-the-seine-f8c2b-7578a.html>

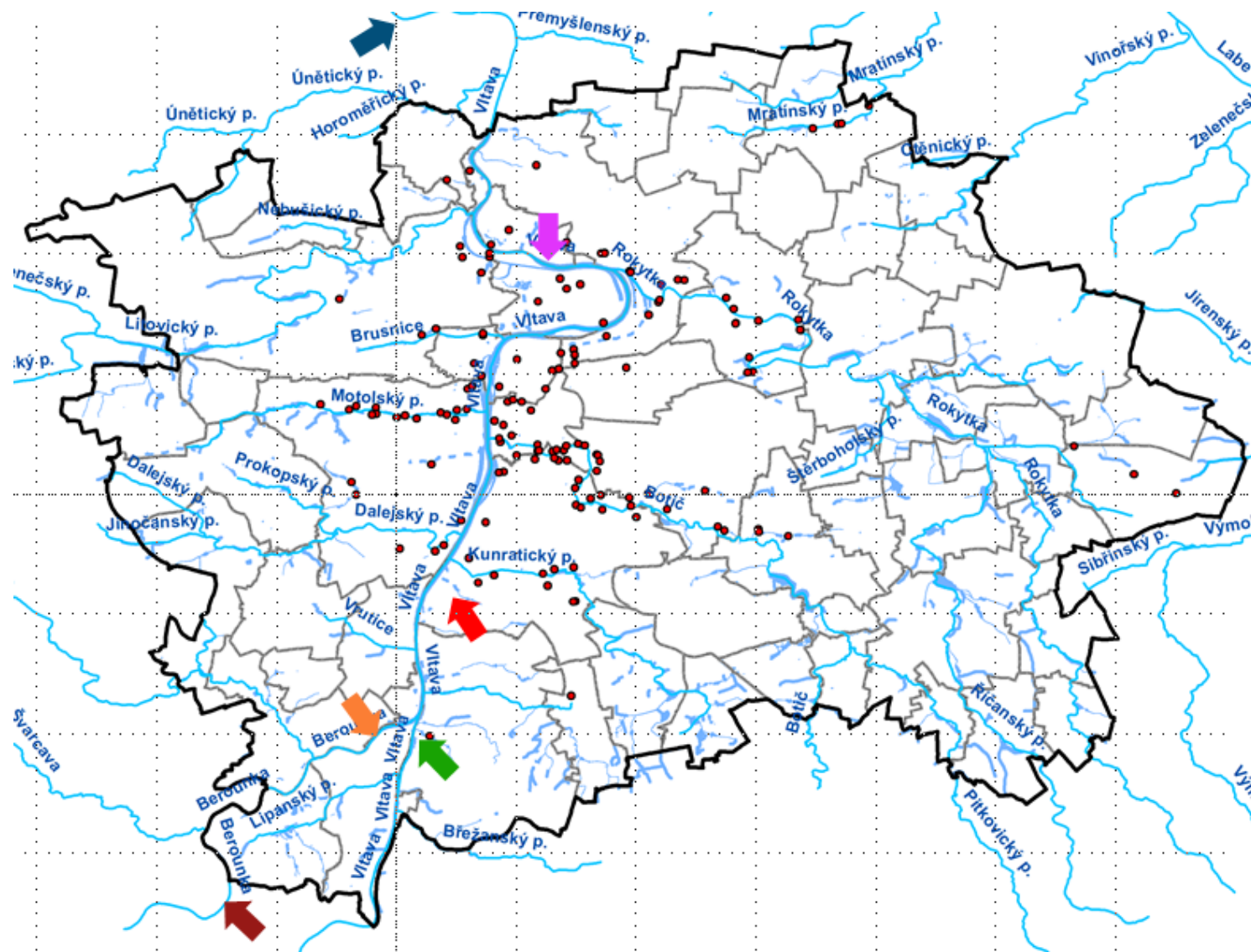
Y - <https://fluidion.com/references/open-data-initiative/2024-seine-water-quality>

Koupání v Praze a okolí (data SZÚ – 6/2024 – 5/2025)

www.mapy.cz

Odlehčovací komory v Praze

Připraveno podle podkladů Marka Matě (CzWA)

Koupání v Praze a okolí a srovnání s Paříží

řeka	místo odběru	období	N	E. coli (KTJ(MPN)/100 ml		klasifikace	zdroj
				95. perc.*	90. perc.**		
Seina	Pont Alexandre III	19. 7. - 9. 8. 2024	43	2108	1605	nevyhovující	[x]
	Pont de l'Alma		43	2097	1558	nevyhovující	
	Pont des Invalides		43	1922	1467	nevyhovující	
	Port du Gros Caillou		43	2166	1619	nevyhovující	
	Pont Alexandre III	8. 4. - 26. 9. 2024	97	12589	7888	nevyhovující	[Y]
	Pont Alexandre III	22. 7. - 13. 8. 2024	13	1810	1366	nevyhovující	
Vltava	Podolí	2018-2023	30	516	355	dobrá	data Povodí Vltavy
	Troja	2019-2023	25	7855	3943	nevyhovující	
	Libčice	2018-2023	30	8281	4886	nevyhovující	
Berounka	Lahovice	2018-2023	30	1459	954	nevyhovující	
Otava	Vojníkov	2012-2015	47	2632	1777	nevyhovující	PiVo

X - <https://press.paris2024.org/news/press-release-assessment-of-events-in-the-seine-and-publication-of-data-on-water-quality-in-the-seine-f8c2b-7578a.html>

Y - <https://fluidion.com/references/open-data-initiative/2024-seine-water-quality>

(Znovu)zařazení míst do seznamu koupacích vod

Zákon o ochraně veřejného zdraví: v seznamu koupacích vod místa:

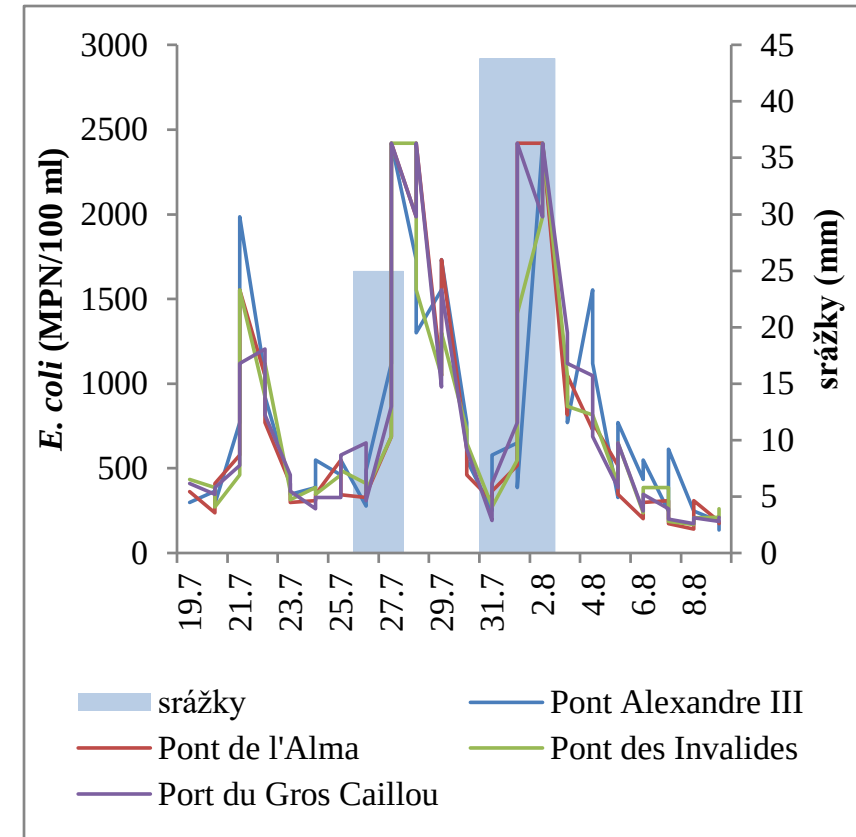
- u nichž lze očekávat, že se v nich bude koupat velký počet fyzických osob
- a nebyl pro ně vydán příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví trvalý zákaz koupání

Problémy

- malé pláže, často rozptýlené podél toku (není velký počet koupajících se na jednom místě)
- špatná nebo nejistá kvalita vody

Řešení

- některá místa dostatečně navštěvovaná (možnost vyhlásit koupací oblast)
- přírodní koupaliště (možno i bez vstupného – služba samosprávy pro občany)
- využít „krátkodobé znečištění“

Závěr

My hygienici bychom neměli zavírat před koupáním
v řekách oči a začít ho opravdu řešit

Děkujeme za pozornost

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu Interreg Central Europe CE0200763 UrbanBlueHealth - Joint central European actions for improving quality of urban bathing waters. Děkujeme státnímu podniku Povodí Vltavy za poskytnutá data.

